Αγαπητοί γονείς,

Το βιβλίο αυτό έχει ως στόχο να βοηθήσει τους μαθητές της Ε΄ Δημοτικού να εξασκηθούν στην Ορθογραφία, την ταξινόμηση με αλφαβητική σειρά και τη χρήση του λεξικού. Σε αυτό οι μαθητές αντιγράφουν πολλές φορές και μαθαίνουν την Ορθογραφία και το Βασικό Λεξιλόγιο κάθε σχολικού μαθήματος, αλλά και συμπληρωματικές λέξεις και προτάσεις για επιπλέον εξάσκηση στην ορθογραφία.

Ιδιαίτερα χρήσιμο είναι το Ευρετήριο, καθώς τα παιδιά εξασκούνται στην ορθή γραφή και ταξινόμηση με αλφαβητική σειρά των καινούριων λέξεων που μαθαίνουν ή αυτών που παρουσιάζουν ορθογραφικές δυσκολίες. Πρόκειται για ένα λεξικό, το πρώτο ουσιαστικά λεξικό που καλείται να δημιουργήσει ο ίδιος ο μαθητής, και αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία για εκείνον, γιατί του δίνει τη χαρά της δημιουργίας και της αυτενέργειας.

Εμείς, για να δείξουμε στο μαθητή πώς πρέπει να εργάζεται, του γράφουμε στην αρχή κάθε γράμματος τρεις λέξεις μέσα από το βιβλίο του. Το όφελος που θα αποκομίσει το παιδί είναι διπλό: θα ανατρέχει στο δικό του ορθογραφικό λεξικό κάθε φορά που χρειάζεται να βρει τη σωστή γραφή κάποιας λέξης και θα εξοικειωθεί με τη διαδικασία εύρεσης λημμάτων από λεξικό.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Το βιβλίο αυτό, γραμμένο με βάση τα νέα Αναλυτικά Προγράμματα και το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών, αποτελεί απαραίτητο συμπλήρωμα του διδακτικού υλικού και ένα πλήρες λειτουργικό εκπαιδευτικό πακέτο για μαθητές και δασκάλους.

Το βιβλίο προσφέρει σημαντική βοήθεια στο δάσκαλο, καθώς ακολουθεί μάθημα μάθημα το σχολικό βιβλίο και απομονώνει κάθε φορά την Ορθογραφία και το Βασικό Λεξιλόγιο που καλείται να εμπεδώσει και να μάθει το παιδί. Ακόμα περιέχει συμπληρωματικές λέξεις και προτάσεις για επιπλέον εξάσκηση στην ορθογραφία.

Ιδιαίτερα χρήσιμο είναι το Ευρετήριο, όπου ο δάσκαλος θα παροτρύνει τους μαθητές να καταγράφουν με αλφαβητική σειρά τις λέξεις που μαθαίνουν καθημερινά και θα επισημαίνει αυτές που παρουσιάζουν ορθογραφικές δυσκολίες. Έτσι ο μαθητής θα δημιουργήσει το δικό του προσωπικό λεξικό, το οποίο θα εμπλουτίζει συνεχώς με την προσθήκη νέων λέξεων, αλλά και θα ανατρέχει σ' αυτό κάθε φορά που χρειάζεται να βρει τη σωστή γραφή κάποιας λέξης που ψάχνει.

Περιεχόμενα

1η Ενότητα

Ο φίλος μας το δάσος 9
Η φίλη μας η θάλασσα 11
Ο φίλος μας ο άνεμος 14

2η Ενότητα

Η γειτονιά της πόλης 16
Πόλη και πολιτισμός – Πόλη και διασκέδαση 18
Διαδρομές στην πόλη 20
Υπόγειες διαδρομές 21

4η Ενότητα

Ιστορίες με ζώα 23
Τα χαρακτηριστικά των ζώων 25
«Αγάπες... με ουρά» 27
Τα ζώα της εξοχής 29

6η Ενότητα

Φίλοι από άλλες χώρες 31
Ιστορίες με φίλους 34
Οι φίλοι τραγουδάνε 36
Οι φίλοι γιορτάζουν 38

7η Ενότητα

Εγώ σε συναυλία; 41
Μουσικά όργανα 43
Τραγούδια και στίχοι 44
Μουσική και άλλες τέχνες 46

9η Ενότητα

Ο μαγικός κόσμος των βιβλίων 47
Ποιοι είναι οι συγγραφείς; 49
Βιβλιοθήκες 50
Σκυταλοδρομία ανάγνωσης 2001-2002 53

10η Ενότητα

Επιστημονική φαντασία 56
Χαμένοι πολιτισμοί 59
Ανεξήγητα φαινόμενα 62
Η μηχανή του χρόνου 65

11η Ενότητα

Παραδοσιακά παιχνίδια 67
Επιτραπέζια παιχνίδια 69
Ηλεκτρονικά παιχνίδια 70
Πνευματικά παιχνίδια 72

13η Ενότητα

Κατασκευές της φύσης 74
Κατασκευές των ανθρώπων 78
Μαθηματικές κατασκευές 80

15η Ενότητα

Τα θετικά... και τα αρνητικά 84
Τηλεόραση και διαφήμιση 85
Προγράμματα τηλεόρασης 87

16η Ενότητα

Ο αθλητισμός στην αρχαία Ελλάδα 88
Σύγχρονος αθλητισμός 93
Και τα παιδιά αθλούνται... 96

17η Ενότητα

Ο άνθρωπος στο διάστημα 99
Τι βλέπουμε από το διάστημα 102
Φανταστικά ταξίδια στο διάστημα 104
Ταξίδι στο διάστημα 107

Ευρετήριο 111

Η ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ ΜΟΥ

Θρόιζε μαζί με τα πράσινα φύλλα της άνοιξης ή έπεφτε αργά μαζί με τις νιφάδες του χιονιού.

Έσταζε από τα κλαδιά μαζί με τις σταγόνες της φθινοπωρινής βροχής ή χόρευε σαν διαμαντόσκονη στις αχτίδες του καλοκαιριάτικου ήλιου.

Ήταν περίεργο όταν σκεφτόσουν πως μόλις και προλάβαιναν να δουν μια δεύτερη ανατολή, αν το προλάβαιναν κι αυτό.

ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

νιφάδα	άνοιξη	σταγόνα
βροχή	φθινοπωρινή	αχτίδα
ρυάκι	καλοκαιριάτικος	ανατολή
φτερουγίζω	προλαβαίνω	χειμώνας
δειλινό	καλοκαιρία	σημασία
ανήκω	ενδιαφέρομαι	σίγουρο
φαγητό	ύπνος	αφύσικο

Πήγαινε τώρα στο **ευρετήριό** σου και γράψε τις λέξεις του δικού σου λεξιλογίου, σύμφωνα με το αρχικό τους γράμμα.

Η φίλη μας η θάλασσα

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ – ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

οικόσημο

οικοτεχνία

οικοτροφείο

οικογένεια

οικοσύστημα

οικόπεδο

οικοδέσποινα

οικοδόμος

ΜΗ ΡΥΠΑΙΝΕΤΕ ΤΙΣ ΛΙΜΝΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΟΤΑΜΟΥΣ

ΔΕΝ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΝΑ ΨΑΡΕΥΕΤΕ ΜΕ ΔΥΝΑΜΙΤΗ

ΜΗ ΡΥΠΑΙΝΕΤΕ ΤΙΣ ΘΑΛΑΣΣΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΚΤΕΣ

ΔΕΝ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΝΑ ΠΕΤΑΤΕ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΚΑΙ ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΣΤΙΣ ΑΚΤΕΣ

Η ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ ΜΟΥ

Για μία από τις μεγαλύτερες οικολογικές καταστροφές της πρόσφατης ιστορίας κάνουν λόγο οι επιστήμονες, καθώς η διαρροή πετρελαίου συνεχίζεται.

Κοντά στο δεξαμενόπλοιο υπάρχει ακόμα μια πετρελαιοκηλίδα μήκους πέντε χιλιομέτρων.

ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

οικολογική	καταστροφή
πετρέλαιο	διαρροή
δεξαμενόπλοιο	μόλυνση
μήκος	πετρελαιοκηλίδα
τεχνικός	επιστήμονας
κανονισμός	κατάργηση
προσπάθεια	εφημερίδα

Πήγαινε τώρα στο **ευρετήριό** σου και γράψε τις λέξεις του δικού σου λεξιλογίου, σύμφωνα με το αρχικό τους γράμμα.

Ο φίλος μας ο άνεμος

Η ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ ΜΟΥ

Οι νησιώτες αισθάνονταν ευλάβεια για τις εκκλησιές τους, όμως τα πιο αγαπητά τους κτίσματα ήταν οι ανεμόμυλοι.

Στη σκιά του ανεμόμυλου μαζεύονταν οι κοπέλες το απόγευμα με τα εργόχειρά τους και οι νέοι τα βράδια οργάνωναν γλέντια.

Ο καπετάνιος είχε το πλήρωμά του βοηθό και συμπαραστάτη σε κάθε δύσκολη περίπτωση, ενώ ο μυλωνάς κατάμονος πάλευε με τα ξεσπάσματα του καιρού.

ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

πλησιάζω	παλαιότερα	αντικρίζω
εκκλησάκι	ανεμόμυλος	ξεπροβάλλω
ύψωμα	πολυδάπανη	αυθόρμητα
σκέφτομαι	αλέθω	γυναίκα
ετοιμάζω	κοινωνικό	συζητώ
πρόβλημα	ανταλλάσσω	προξενιό
εργόχειρο	συγκρίνω	καταιγίδα
καπετάνιος	πλήρωμα	ιστιοφόρο

Πήγαινε τώρα στο **ευρετήριό** σου και γράψε τις λέξεις του δικού σου λεξιλογίου, σύμφωνα με το αρχικό τους γράμμα.

2η ενότητα: Η γειτονιά της πόλης

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ – ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ηχογραφώ ηχόχρωμα ηχόμετρο

ηχομόνωση ηχολήπτης

Η ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ ΜΟΥ

Οι δρόμοι γεμίζουν νεοκλασικά σπίτια, κάθε πόρτα κι ένας φίλος! Οι περισσότεροι δρόμοι είναι χωματόδρομοι.

Οι φωνές των παιδιών που παίζουν ξένοιαστα στους δρόμους, μέχρι να σκοτεινιάσει, μέχρι ν' ακουστεί η φωνή της μητέρας.

ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

υπέροχο	κλείνω
σημερινό	συνοικία
σβήνω	νεοκλασικό
χωματόδρομος	πλανόδιος
πωλητής	ισορροπημένος
δεξιά	αριστερά
παγοπώλης	ξένοιαστος

Πήγαινε τώρα στο **ευρετήριό** σου και γράψε τις λέξεις του δικού σου λεξιλογίου, σύμφωνα με το αρχικό τους γράμμα.

Πόλη και πολιτισμός
Πόλη και διασκέδαση

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ – ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

πολιτική πόλις πολιτεία

πολιούχος πολίτης πολίτευμα

πολεοδομία πολιτιστικός

πολιτεύομαι πολιτισμός

Η ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ ΜΟΥ

Έντονη είναι η πολιτιστική ζωή της Θεσσαλονίκης ολόκληρο το χρόνο.

Η πόλη, με τα σημαντικά μουσεία που διαθέτει, προβάλλει το πλουσιότατο και πολύχρωμο παρελθόν της.

ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

εκδήλωση	συνάντηση
ορχήστρα	κινηματογράφος
συναυλία	οργανώνω
καλλιτεχνικός	προβάλλω
πολύχρωμο	σημαντικός
συμπρωτεύουσα	διαθέτω
μουσείο	σύγχρονος

Πήγαινε τώρα στο **ευρετήριό** σου και γράψε τις λέξεις του δικού σου λεξιλογίου, σύμφωνα με το αρχικό τους γράμμα.

Διαδρομές στην πόλη

ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

οδοποιία	οδηγός	οδόστρωμα
άνοδος	αδιέξοδο	έξοδος
οδοκαθαριστής	είσοδος	οδοιπόρος
διέξοδος	δίοδος	κάθοδος
μέθοδος	πάροδος	οδογέφυρα
τέρμα	αφετηρία	στάση
σταθμός	γραμμή	αστικός

Πήγαινε τώρα στο **ευρετήριό** σου και γράψε τις λέξεις του δικού σου λεξιλογίου, σύμφωνα με το αρχικό τους γράμμα.

Η ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ ΜΟΥ

Όμως, ο καπνός της ατμομηχανής έκανε το ταξίδι ιδιαίτερα επίπονο και προβληματικό.

Μία μία όλες οι μεγάλες πόλεις υιοθέτησαν το μετρό, αναγνωρίζοντας τα πλεονεκτήματα της υπόγειας μετακίνησης των επιβατών: ταχύτητα, ακρίβεια δρομολογίων, μείωση κυκλοφοριακού φόρτου.

Με το μετρό δύο νέες υπόγειες σιδηροδρομικές γραμμές συμπληρώνουν την παλιά γραμμή του Ηλεκτρικού, που ενώνει την Κηφισιά με τον Πειραιά.

ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

υπόγειος	σιδηρόδρομος	σκοπός
μεταφέρω	επιβάτης	λειτουργώ
ατμομηχανή	λερώνω	επίπονος
αποπνικτικός	υιοθετώ	μετακίνηση
ταχύτητα	πλεονέκτημα	ακρίβεια
μείωση	κυκλοφοριακό	φορτηγό
αποτελώ	υποδέχομαι	συμπληρώνω

Πήγαινε τώρα στο **ευρετήριό** σου και γράψε τις λέξεις του δικού σου λεξιλογίου, σύμφωνα με το αρχικό τους γράμμα.

Η ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ ΜΟΥ

Πρώτη φορά βρισκόμουν σε βαπόρι. Η θάλασσα μύριζε δυνατά, ο άνεμος φυσούσε.

Το βαπόρι ήταν πανηγύρι. Πολλοί οι επιβάτες, και με όλους ήμουν φίλος. Μόνο με μια κοπέλα, νόστιμη γαλανομάτα Εγγλεζίτσα, τα χάλασα από την πρώτη μέρα.

Δε μ' αρέσουν οι άνθρωποι που ανακατώνονται στις δουλειές των άλλων, κι εννοούσα να της το αποδείξω.

ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ταξιδεύω	μυρίζω	γνωριμία
ιδιαίτερος	περιβόλι	υπηρέτης
αφέντης	παραμονή	γνωρίζω
επίσκεψη	πανηγύρι	υψώνω
δαγκωματιά	κομμάτι	σηκώνομαι
προσβάλλω	μαντίλι	ξεφωνίζω
συντροφιά	πηγαινοέρχομαι	βαπόρι

Πήγαινε τώρα στο **ευρετήριό** σου και γράψε τις λέξεις
του δικού σου λεξιλογίου, σύμφωνα με το αρχικό τους γράμμα.

Τα χαρακτηριστικά των ζώων

Η ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ ΜΟΥ

Τα μπουλντόγκ είναι ήρεμα και ευγενικά σκυλιά που έχουν καλή σχέση με τον καθένα.

Είναι περισσότερο παρατηρητές παρά προστάτες της περιουσίας. Πρέπει η εκπαίδευσή τους να γίνεται από νωρίς.

Οι ζάρες στο πρόσωπο και τη μύτη, καθώς επίσης στην περιοχή γύρω από τη μουσούδα, χρειάζονται καθάρισμα συχνά.

ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

χαρακτηριστικό ύψος μέγεθος

ανήκω ονομάζομαι σύνθετος

μοιάζω ευγενικός ήρεμος

περιουσία υπομονετικός τρίχωμα

παρατηρητής εκπαίδευση συνδυασμός

συνηθισμένος σταχτί πυρρόξανθος

βούρτσισμα πρόσωπο καθιστικός

Πήγαινε τώρα στο **ευρετήριό** σου και γράψε τις λέξεις
του δικού σου λεξιλογίου, σύμφωνα με το αρχικό τους γράμμα.

«Αγάπες... με ουρά»

Η ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ ΜΟΥ

Όταν αγριεύουν, σου δίνουν μια ντόμπρα δαγκωνιά κι όχι εκείνες τις ύπουλες γατίσιες νυχιές, που δεν αποκλείεται να συνοδεύονται ΚΑΙ από δαγκωνιά!

Εδώ θα πρέπει να πω πως δεν μπορείς να θεωρείς εσύ μια γάτα για δικιά σου, γιατί γενικά αυτά τα πλάσματα είναι μονόχνοτα κι ανεξάρτητα, και δε θέλουν ν' ανήκουν σε κανέναν παρά στον εαυτό τους.

Η γάτα με ησυχία το πόδι κατεβάζει,
του σκύλου η ομιλία σε συλλογή τη βάζει.

ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

γατόφιλος δαγκωνιά ύπουλος

νυχιά συνοδεύομαι εννοώ

μονόχνοτος θεωρώ ανεξάρτητος

ετοιμάζω αποκλειστικά θυμώνω

τσακωμός γκρίνια ζυγώνω

ησυχία ομιλία συλλογή

φιλιώνω εχθρός συντροφεύω

Πήγαινε τώρα στο **ευρετήριό** σου και γράψε τις λέξεις
του δικού σου λεξιλογίου, σύμφωνα με το αρχικό τους γράμμα.

Η ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ ΜΟΥ

Όλη την ώρα που τρώγαμε το βραδινό μας, αυτό βέλαζε, κι ο πατέρας μου αγρίευε.

– Αύριο θα πάει στο χασάπη! είπε θυμωμένος. Δεν πρόκειται να μας αφήσει να κλείσουμε μάτι όλη τη νύχτα!

Παραμονές του Πάσχα μάς φέρανε δώρο από ένα χωριό ένα υπέροχο μικρό κατσικάκι.

«Είμαστε η ποιμενική ασυμφωνία» έλεγε ο πατέρας μου.

ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

βραδινό	θυμωμένος	αγριεύω
συνέχεια	αισθάνομαι	χαϊδεύω
νομίζω	ζεστασιά	ηρεμώ
σηκώνομαι	ανοίγω	κοιμάμαι
παραμονή	χωριό	υπέροχος
απελπισμένος	αποκτώ	εκδρομή
αυτοκίνητο	ποιμενικός	ασυμφωνία

Πήγαινε τώρα στο **ευρετήριό** σου και γράψε τις λέξεις του δικού σου λεξιλογίου, σύμφωνα με το αρχικό τους γράμμα.